

TÜRK-ALMAN
BİYOGAZ PROJESİ

3. Biogas-Training

Örnek Vaka: Biyogaz Tesisi

Birgit Pfeifer, International Biogas and Bioenergy Centre of Competence (IBBK)

Nesta Boutique Hotel Ankara, 12.-13.09.2011

Bundesministerium
für Umwelt, Naturschutz
und Reaktorsicherheit

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Bu proje Uluslararası İklim Girişimi'nin bir parçasıdır. Federal Alman Çevre, Doğa Koruma ve Nükleer Güvenlik Bakanlığı bu girişimi Alman Parlamentosu kararı ile desteklemektedir.

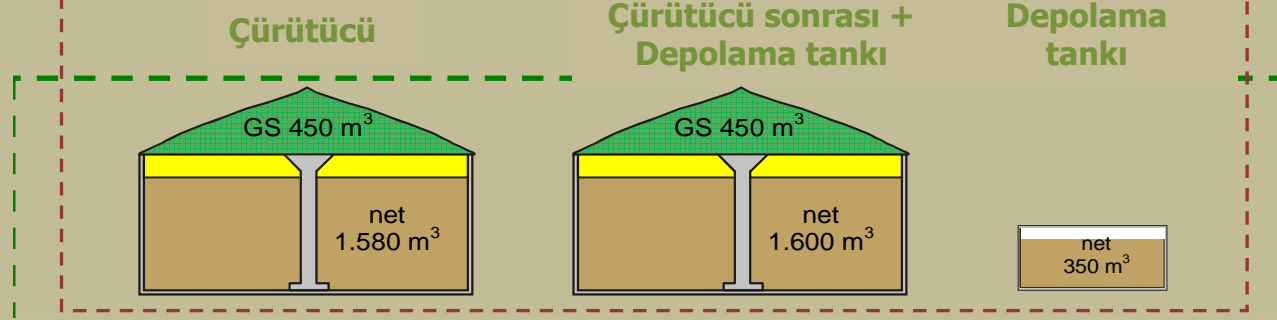

Örnek vaka

- Konfigürasyon
- Geçmiş
- Substratlat
- Teknoloji
- Kükürtsüzleştirme
- Motor
- Önizleme

Aşama 1; 190 kW el.

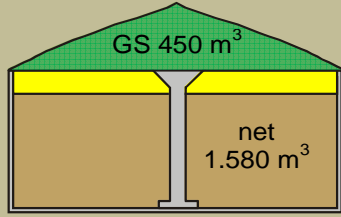
Konfigürasyon Planlaması

Aşama 1; 190 kW el.

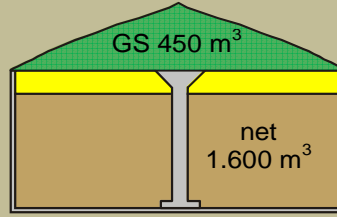
Konfigürasyon Planlaması

Çürütücü

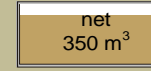
Çürütücü

Çürütücü sonrası + Depolama tankı

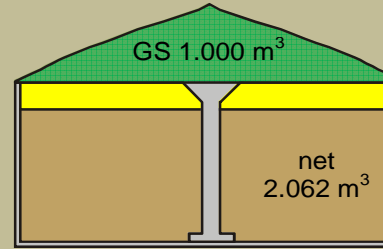

Çürütücü 2

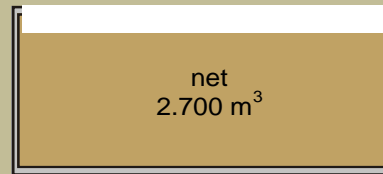
Depolama tankı

Depolama tankı

Çürütücü sonrası + Depolama tankı

Açık depolama tankı

Almanya'da minimum 6 aylık çamur depolama kapasitesine sahip olmalısınız!

Farklı Seviye 1-3'de depolama seviyesi gerektirmektedir:

190 kW_{el.}: 1.825 m³

440 kW_{el.}: 3.300 m³

500 kW_{el.}: 4.300 m³

(Depolama kapasitesi, toplam girdi miktarına, girdi substrat (katı, sıvı) türüne ve özel kütle kaybına bağlıdır.)

Aşama 2: 440 kW_{el.}

Aşama 3: 500 kW_{el.}

Yapı Geçmişi: Biyogaz tesisi

Aralık 2006:	Yapı izni
Nisan 2007:	İlk hareket ve ilk 190 kW _{el.} Kapasiteli KS (Kojenerasyon Sistemi) çalıştırılması
Kasım 2007:	Federal Kirlilik Kontrol Kanunu'nun yöntemsel sınıflandırmalarına uygun izin
Aralık 2007:	250 kW _{el.} Kapasiteli ikinci KS'nin çalıştırılması
2011'e kadar:	Ortalama 420 kW _{el.} kapasite güce sahip konfigürasyon seviye 1 ile işletim – ikinci çürütücü sonrası hizmete sokulamamıştır
Aralık 2011:	Toplam 500 kW _{el.} kapasiteye sahip üçüncü KS'nin çalıştırılması

Substratlar

- ✓ Mısır
- ✓ Kümes hayvanları dışkısı
- ✓ Piliç dışkısı
- ✓ Sığır dışkısı
- ✓ Tahıl silajı (tüm tesisten)
- ✓ Ot silajı
- ✓ Mısır silajı
- ✓ Sığır gübresi

Toplam miktar: 40 tona kadar

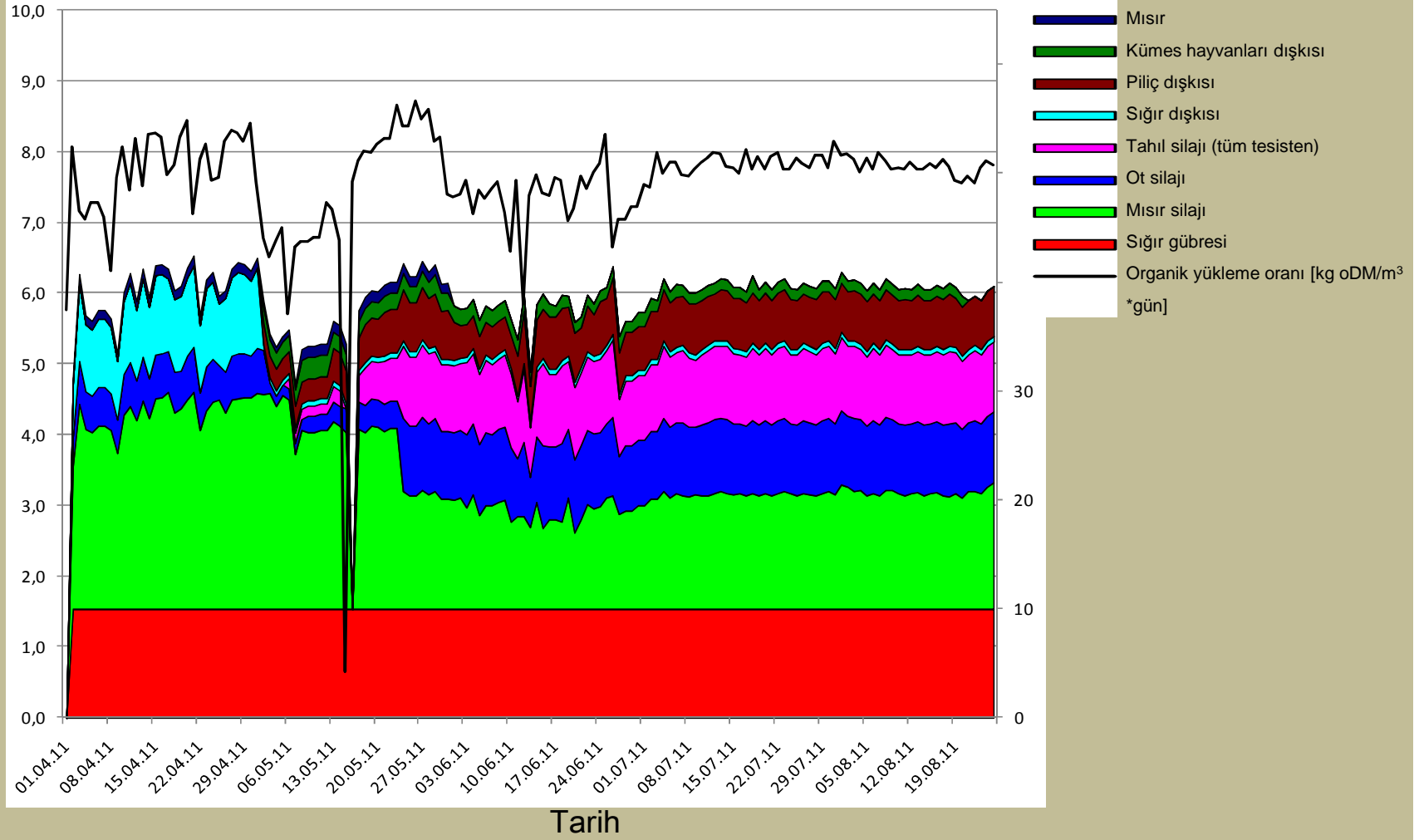
Şunlardan oluşmaktadır:

15 ton: gübre ve dışkı
(> % 30 Alman teşvik sistemi için)
25 ton: yenilenebilir ham maddeler

Girdi malzemelerinin dağıtımı

Organik yükleme oranı [kg oDM/m³*g]

Besleme cihazı

Katı girdi

Çürütücüler: teknik özellikler

1. Depolama öncesi tankı: 350 m³
2. Ana çürütücü: Ø 19 m / yükseklik 6 m / brüt 1.700 m³ (net 1.600 m³)
450 m³ gaz depolamalı hava destekli çatı
3. Çürütücü sonrası: Ø 19 m / yükseklik 6 m / brüt 1.700 m³ (net 1.600 m³)
450 m³ gaz depolamalı hava destekli çatı
4. Depolama tankı (eski): 350 m³, açık
5. Çürütücü sonrası 2/: Depolama tankı Ø 25 m / yükseklik 6 m / brüt 2.900 m³ (net 2.100 m³, etkili yükseklik 4,20 m), 1.000 m³ gaz depolamalı hava destekli çatı
6. Depolama tankı: Ø 25 m / yükseklik 6 m / brüt 2.900 m³ (net 2.700 m³, etkili yükseklik 5,50 m), açık – *planlama aşamasında* -

Çürütücüler: teknik tasarım

1. Depolama öncesi tank: pompa
2. Ana çürütücü: 1 pervaneli mikser ve 1 uzun mikser, paslanmaz çelik ısıtma boruları
3. Çürütücü sonrası: 1 pervaneli mikser, paslanmaz çelik ısıtma boruları
4. Depolama tankı (eski): pompa
5. Çürütücü sonrası 2: 2 pervaneli mikser, paslanmaz çelik ısıtma boruları
6. Depolama tankı: Isıtma sistemi yok, mikserler ?

Teknik tasarım: Mikser

Pervaneli mikser:

Uzun mikser:

Teknik tasarım: Isıtma sistemi

Paslanmaz elik ısıtma boruları:

Teknik tasarım: atı (gaz depolama)

İlk çatı sistemi: Çürütücü 1 ve 2

Vida ile bağlama

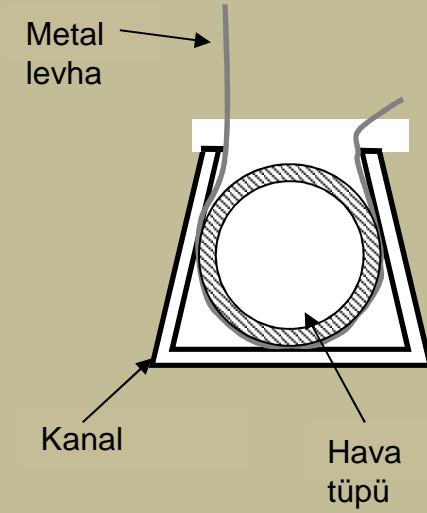

Hava borusu (üfleyiciye)

→ Yoğun işgücü:
Örn: mikser değiştirilirken/onarılırken

Teknik tasarım: Çatı (gaz depolama)

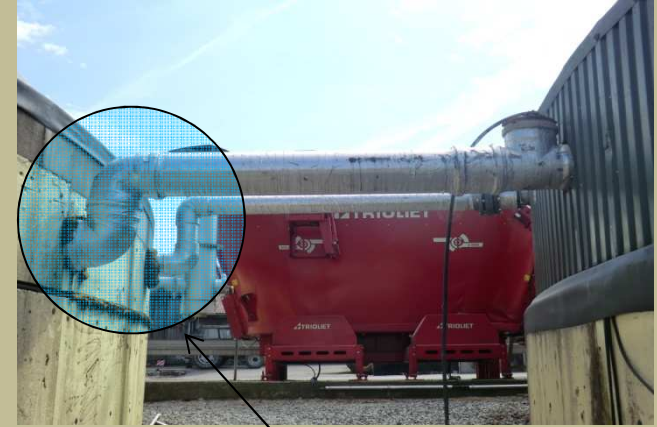
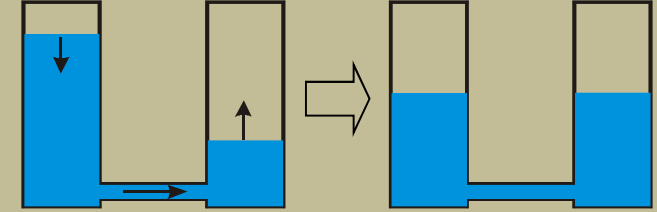
Güncel (geliştirilmiş) çatı sistemi: Çürütücü 3 (Depolama tankı)

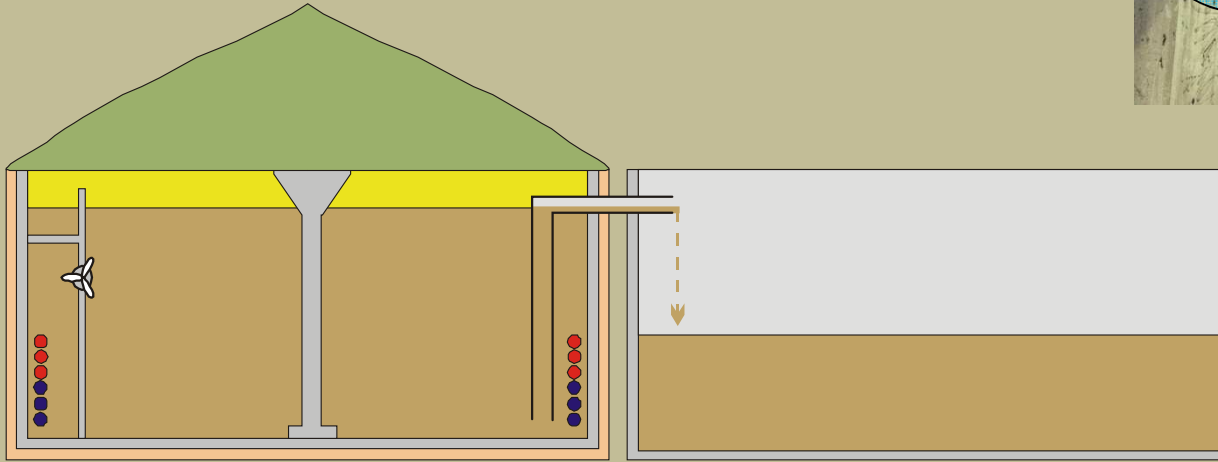
Aşırı akış sistemi

Birleşik kaplar prensibine göre

- Hidrolik basınç içinden sıvı seviyesi, bağlantı borusu içinde aynı yüksekliktedir
- Sıvı seviyeleri kendi kendilerini dengeler
- Aşırı akış işler

Tıkanma tehlikesi!

Diğer teknik cihazlar

Aşırı basınç ve alçak basınç valfi

Numune alma

Pencereler

Kükürtsüzleştirme cihazı

Pompalama kapasitesini belirleyen hava pompası

Bunun yanı sıra...

... Yüksek proteinli substratlar
kükürtsüzleştirmede sapmaya sebep
olmaktadır
Örnek: hindi veya kümes hayvanlarının
gübresini!

İnhibitörler

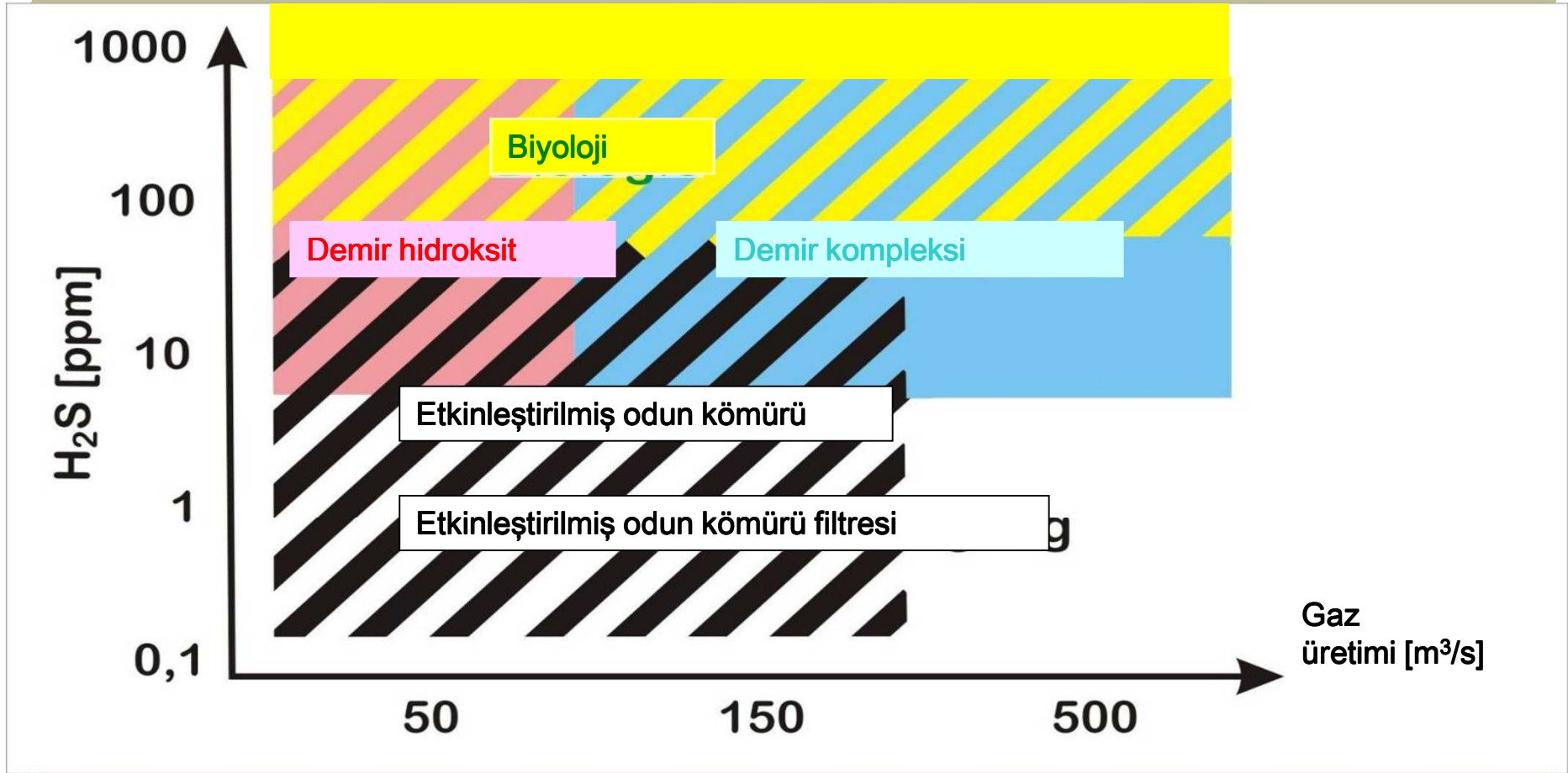
İnhibitör	İnhibitör konsantrasyonu	Notlar
Oksijen	>0.1 mg/l O ₂	Zor gelişen anaerobik metan bakterisinin engellenmesi
Hidrojen sülfür	>50 mg/l H ₂ S	pH değerinin azalması ile engelleyici etki artar
Uçucu yağlı asitler	>2,000 mg/l HAC (pH = 7.0)	pH değerinin azalması ile engelleyici etki artar. Bakterinin yüksek oranda uyumluluğu.
Amonyum Nitrat	>3,5000 mg/l NH ₄ ⁺ (pH = 7.0)	pH değerinin, sıcaklığın artması ile engelleyici etki artar. Bakterinin yüksek oranda uyumluluğu.
(Ağır) Metaller	Cu > 50 mg/l Zn > 150 mg/l Cr > 100 mg/l	Yalnızca çözülmüş metaller engelleyici etkiye sahiptir. Sülfür sedimantasyonu ile zehir giderme (detoksifikasyon).
Dezenfektanlar Antibiyotikler	Uygulanabilir değil	Engelleyici etki özel üründür.

Kaynak: Peter Weiland FAL Braunschweig

Hidrojen Sülfür

- Biyogaz içinde H_2S olarak normal ölçülen
- Çürütücü içindeki biyolojik kükürtsüzleştirme sonucu değiştirir
- Kesin değerler eğilimlerden daha az önemlidir.
- Ne yapılabilir:
  - Hava ile biyolojik kükürtsüzleştirme
  - Demir tuzları ile kimyasal kükürtsüzleştirme
  - Sülfürik asitle temizleme maddesi kullanmayın

Kükürtsüzleştirme → Arıtma opsiyonları

Kaynak: /Schmack, D., Nusko, R., Biogas in Brennstoffzellen – in fünf Jahren serienreif?, 2004/

Arıtma – biyolojik kükürtsüzleştirme

- Biyolojik kükürtsüzleştirme – en önemli arıtma
- Bakteri metabolik işlemleri ile temel sülfüre okside olmuş H_2S
$$2 \text{H}_2\text{S} + \text{O}_2 \rightarrow \text{S}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$$
- Sülfür bakterisi, metabolik işlemler için az miktarda oksijene ihtiyaç duyar
- Sulfur bacteria live in gas-filled compartment, not in the substrate
→ they need areas for colonization (balks, nets, etc.)
- Biological desulfurization takes place in the digester (simultaneous during gas formation) or external (special columns)
- Elementary sulfur accumulate (and will be brought out by fertilization)
- Upper limit between 50 and 200 ppm

Arıtma – biyolojik kükürtsüzleştirme

- Dahili

1.400 m³/g'ne kadar

9.000 m³/g'ne kadar

*Gaz odasına giren
küçük hava borusu*

Arıtma – biyolojik kükürtsüzleştirme

- Biyolojik kükürtsüzleştirme – en önemli arıtma
- Bakteri metabolik işlemleri ile temel sülfüre okside olmuş H_2S
$$2 H_2S + O_2 \rightarrow S_2 + 2 H_2O$$
- Sülfür bakterisi, metabolik işlemler için az oranda oksijene ihtiyaç duyar
- Sülfür bakterisi, gaz doldurulmuş bölümde yaşar, substrat içinde değil → Koloni oluşturmak için alanlara ihtiyaç duyar (ışınlar, ağlar, v.s.)
- Biyolojik kükürtsüzleştirme, çürütücü içinde yer almaktadır (eş zamanlı olarak gaz oluşumu süresince) veya harici durumdadır (özel kolonlar)
- Temel sülfür birikir (ve gübre olarak kullanılacak çamur ile kaldırılır)
- 50 ve 200 ppm arasında daha üst limit

Arıtma – biyolojik kükürtsüzleştirme

*4 seneden sonra tahtalı çatı
altındaki temel sülfür örtüsü*

Biyogazdaki oksijen içeriği

Maksimum oranda: biyogaz içinde % 1 O₂

(% 0,3 – 0,7 O₂ arasındaki biyolojik kükürtsüzleştirme ile “olağan”)

Ölçülen değerler::	
O ₂	% 0,4
CH ₄	%52,0
CO ₂	% 45,5

↓

**Biyogaz
içindeki
hava
miktarı:
% 2,0**

Ölçülen değerler::	
O ₂	% 1,0
CH ₄	% 50,5
CO ₂	% 44,0

↓

**Biyogaz
içindeki
hava
miktarı:
% 5,0**

Hava içeriği:	
Oksijen	% 20,9
Nitrojen	% 78,1
Diğerleri	% 1,0

Unutmayın: Oksijeni
ölmelisiniz, havayı değil!

Her iki örnekte de asıl
içerikler (havasız) şu
şekildedir

→CH₄ = % 53

→CO₂ = % 46

Arıtma – kimyasal kükürtsüzleştirme

- **Demir-hidroksit ile**
  - Substrat (toz) içine Demir-(III)-hidroksit ekleme
  - Demir sülfür, 50 ppm'den az saflık olarak ayırma
  - yaklaşık 60-70 € sent/kg + nakliye
- **Demir-klorür ile**
  - Demir solüsyon (demir klorür) ekleme
  - Demir sülfür (Fe_2S_3), 30 ppm'den az saflık olarak ayırma
  - yaklaşık 30-40 € sent/kg (solüsyon konsantrasyonuna bağlı olarak)
  - Demir-klorür: tehlikeli madde

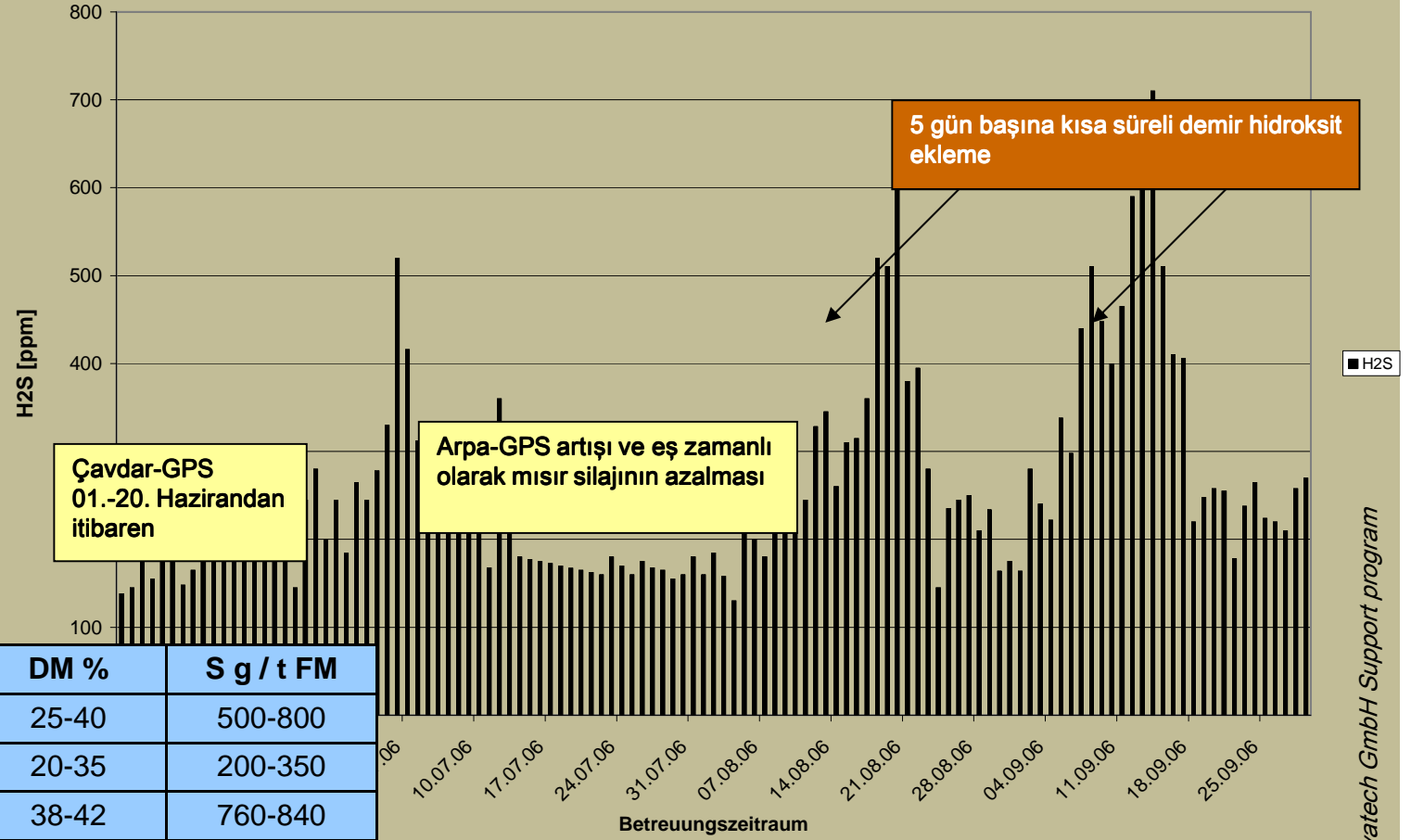
Kükürtsüzleştirme Arıtımı

Etkinleştirilmiş karbon filtre

- Harici odun kömürü emicisi, etkinleştirilmiş karbon üzerindeki temel sülfür birikimi
- 1 ppm'den az saflık
- İyot ile doyurulmuş → katalitik aktivite ve yükleme kapasitesi artar
- Öncelikli olarak biyolojik ve kimyasal kükürtsüzleştirme kesinlikle gereklidir, çünkü odun kömürünün geri dönüşümü pahalıdır ve zaman alır

Biyogazdaki H₂S

GPS: tüm tesisten silaj

Substrat	DM %	S g / t FM
Ot silajı	25-40	500-800
Mısır silajı	20-35	200-350
Tahıl silajı	38-42	760-840
Buğday-GPS	40	800
Çavdar-GPS	25-30	500-600
S: saf sülfür		

Kaynak: Novatech GmbH Support program

Örnek vaka

- Konfigürasyon
- Geçmiş
- Substratlar
- Teknoloji
- Kükürtsüzleştirme
- Motor
- Önizleme

Motor odası

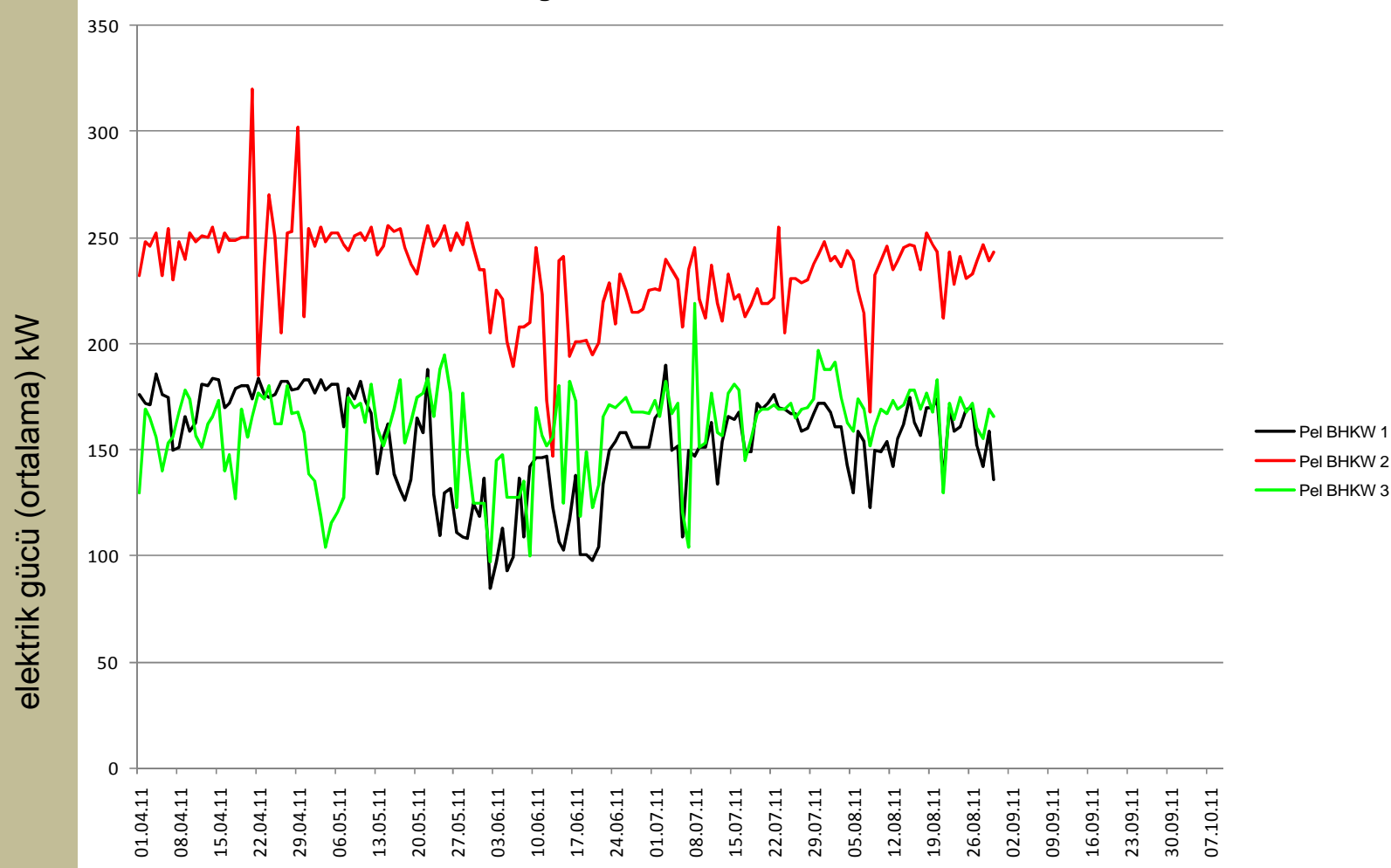
Hava kontrolü için havalandırma ve gaz detektörü,
İç mekandaki ve konteynırdaki motorlar

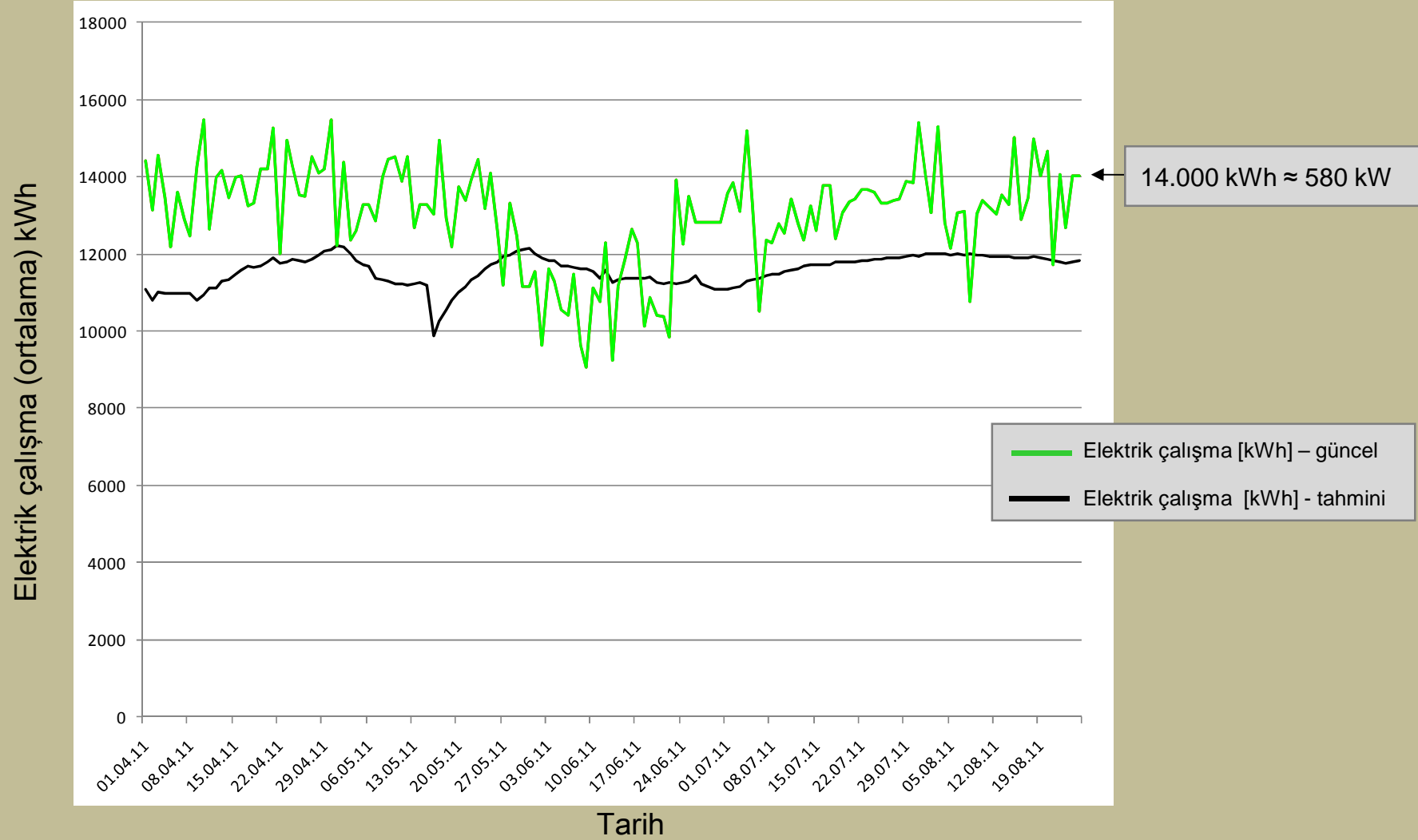
Acil durum soğutucuları

Elektrik, ana şebekeden beslenmektedir
Isı, yakın çevredeki endüstriyel tesisten beslenmektedir

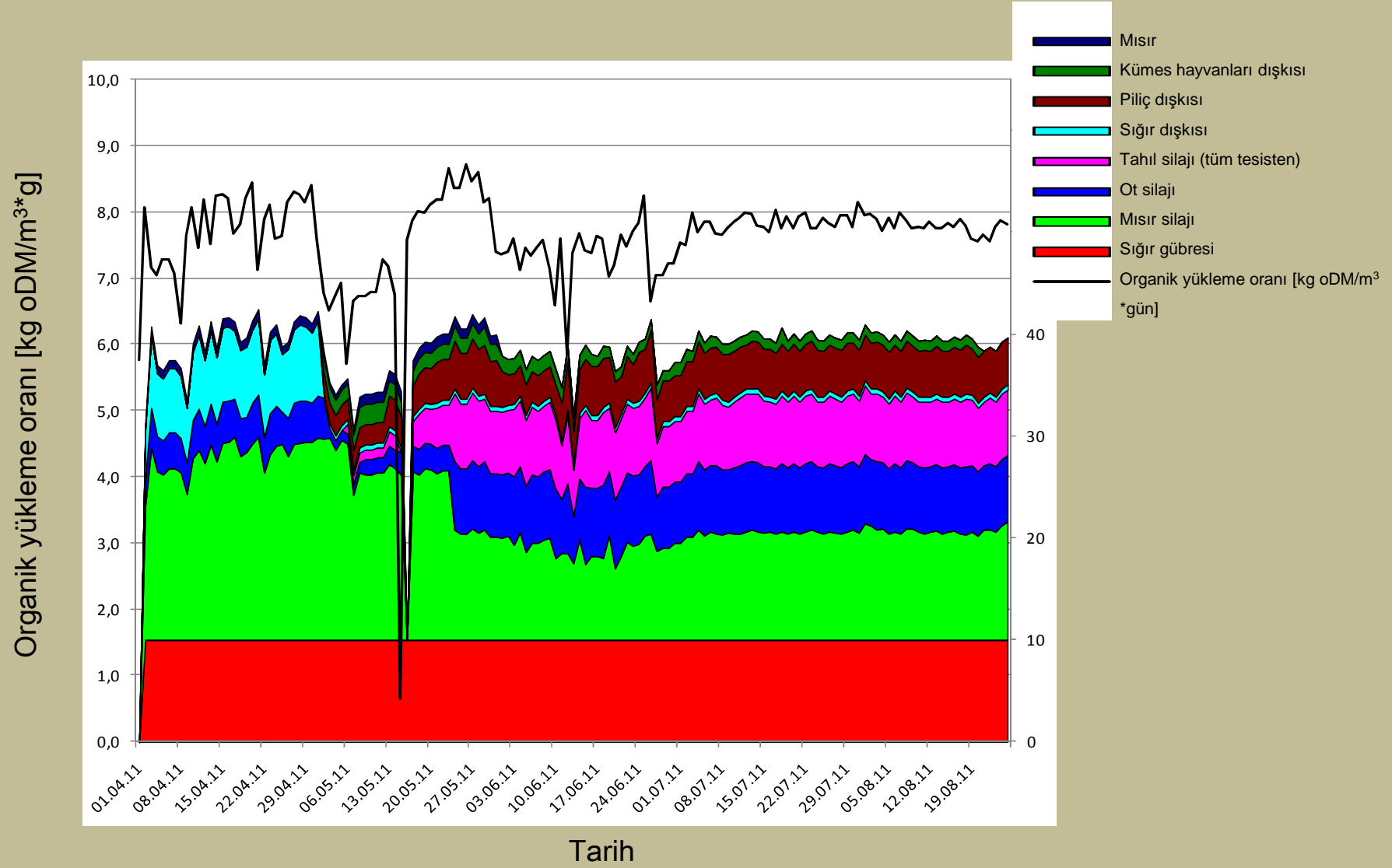
Elektrik gücü KS (Kojenerasyon Sistemi) 1-3

Elektrik Elektrik gücü – toplam

Girdi materyallerinin dağıtımı

Yapı

Elektrik odası

Motor odası

Pompalama odası

Trafo

Fermente atık toprak uygulaması

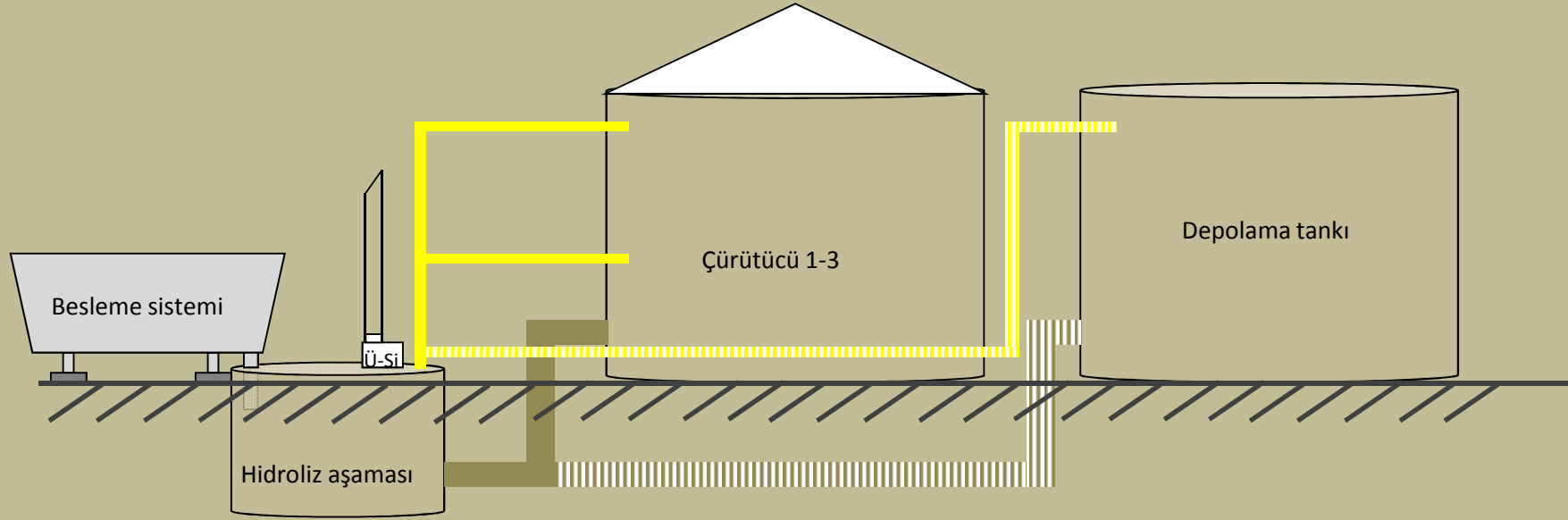

Önizleme: Ayırma

1. Ayırma ünitesi

Önizleme: Hidroliz aşaması

Gelecek yıl:
Eski depolama tankı, hidroliz
tankı olacak

İlginiz için teşekkür ederiz!

Türk-Alman Biyogaz Projesi

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
And Sokak No: 8/11
06680 Cankaya/Ankara, TURKEY

T +90 312 466 7056
T +49 6196 79830 007
E biogas-tr@giz.de
I www.giz.de
I www.biyogaz.web.tr

Yazar:

Birgit Pfeifer, International Biogas and Bioenergy Centre
of Competence (IBBK)